

УДК 343.3/7

Гаврилова К.Ю.

*к.ю.н., майор служби цивільного захисту,
заступник начальника відділу по роботі з персоналом управління
Головне управління Державної служби надзвичайних ситуацій у Херсонській області*

ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ПОВОДЖЕННЯ З ВИБУХОВИМИ, ЛЕГКОЗАЙМИСТИМИ ТА ЇДКИМИ РЕЧОВИНАМИ АБО РАДІОАКТИВНИМИ МАТЕРІАЛАМИ

Постановка проблеми. Стаття присвячена визначенню питання об'єктивної сторони порушення правил поведження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. В об'єктивній стороні злочину процес вчинення злочину характеризується з боку послідовного розвитку тих подій і явищ, які починаються злочинною дією (бездіяльністю) і закінчуються настанням злочинних наслідків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми порушення правил поведження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами в сучасних умовах досліджувалися слідуючими науковцями: Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, С.Б. Гавриш, В.В. Сташис, В.Я. Тацій, І.П. Лановенко.

Формулювання завдання дослідження. Кваліфікація порушення правил поведження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами по об'єктивній стороні передбачає з'ясування ряду принципів питань, що відносяться до характеристики діяння (дії чи бездіяльності), значення його наслідків, а в ряді випадків – інших факультативних ознак об'єктивної сторони.

Виклад основного матеріалу. Кваліфікація порушення правил поведження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами по об'єктивній стороні передбачає з'ясування ряду принципів питань, що відносяться до характеристики діяння (дії чи бездіяльності),

значення його наслідків, а в ряді випадків – інших факультативних ознак об'єктивної сторони.

В об'єктивній стороні злочину процес вчинення злочину характеризується з боку послідовного розвитку тих подій і явищ, які починаються злочинною дією (бездіяльністю) і закінчуються настанням злочинних наслідків.

Порушення правил поведження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами може бути вчинене як шляхом дії, так і шляхом бездіяльності.

Найпоширенішою формою вчинення даного злочину є дія, тобто активне поведження або активна діяльність людини. Як правило, дія виражається в застосування фізичного, хімічного чи іншого впливу на небезпечну речовину або матеріал, що приводить до настання суспільно-небезпечних наслідків та у неправомірній поведінці винної особи з небезпечними речовинами та матеріалами, що приводить до настання суспільно-небезпечних наслідків.

Шляхом бездіяльності порушення правил поведження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами може бути вчинено, приміром, особою у службові обов'язки якої входить перевірка відповідних механізмів і сигналізаційних пристроїв на залізницях і залізничних станціях, у морських і річкових портах, на аеродромах, які не виконали своїх обов'язків з метою перевезення небезпечних речовин та матеріалів.

Об'єктивна сторона злочину, передбаченого ст. 267 КК України полягає у порушенні правил безпечного поводження з вибуховими речовинами або радіоактивними матеріалами: правил зберігання, використання, обміну, перевезення цих предметів або інших правил поводження з ними, а також у незаконному пересиланні цих речовин чи матеріалів поштою або вантажем, якщо це порушення створило небезпеку загибелі людей або настання інших тяжких наслідків [2].

Частина друга цієї статті передбачає відповідальність за ті самі діяння, а також незаконне пересилання поштою або багажем легкозаймистих або їдких речовин, якщо вони спричинили загибель людей або інші тяжкі наслідки.

Диспозиція ст. 267 КК є бланкетною, тому поняття порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами може бути визначене лише з врахуванням нормативно-правових актів, у яких встановлені ці правила. Під їх порушеннями необхідно розуміти невиконання або неналежне виконання встановлених правил або вчинення дій, ними забороненими.

Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами передбачає настання такого специфічного наслідку діянь як створення небезпеки (загрози) загибелі людей або настання інших тяжких наслідків.

У загальнотеоретичному плані питання про те, чи є загроза спричинення шкоди (створення небезпеки) властивістю діяння або своєрідним наслідком, залишається дискусійним. Одні автори вважають створення небезпеки елемен-

том дії (бездіяльність), інші відносять загрозу спричинення шкоди до наслідків злочину [4, с. 218-223].

Оскільки об'єктом злочинів проти громадської безпеки у сфері поводження з матеріалами, що є джерелом підвищеної небезпеки є відносини, спрямовані на забезпечення саме такої безпеки, то створення діянням загрози загибелі людей або настання інших тяжких наслідків, безперечно, є наслідком цих злочинів.

Крім того, аналізуючи статтю КК України, з'ясовуючи її зміст, потрібно виходити зі змісту всіх частин цієї статті. Лише за цієї умови можна найбільш повно і правильно з'ясувати волю законодавця. У цьому зв'язку підкреслимо, що в ч.2 ст. 267 КК України, як це з'ясовується з її змісту, передбачено відповідальність за порушення правил безпеки, яке спричинило тяжкі наслідки. Тому відповідальність за частинами першими цих статей законодавець пов'язує з настанням наслідків, що не належать до тяжких, хоча прямо про це в диспозиціях статей не вказано.

Ознаки об'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 267 КК України описані в законі дуже лаконічно, що викликає певні труднощі і у розумінні цих ознак, і в кваліфікації даного злочину.

Висновки. Виходячи із цього об'єктом злочинів проти громадської безпеки у сфері поводження з матеріалами, що є джерелом підвищеної небезпеки є відносини, спрямовані на забезпечення саме такої безпеки, то створення діянням загрози загибелі людей або настання інших тяжких наслідків, безперечно, є наслідком цих злочинів.

Анотація

В об'єктивній стороні злочину процес вчинення злочину характеризується з боку послідовного розвитку тих подій і явищ, які починаються злочинною дією (бездіяльністю) і закінчуються настанням злочинних наслідків. Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами може бути вчинене як шляхом дії, так і шляхом бездіяльності.

Ключові слова: об'єктивна сторона злочину, порушення правил провадження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами, дія, бездіяльність, об'єкт злочину, відповідальність.

Анотація

В объективной стороне преступления процесс совершения преступления характеризуется со стороны последовательного развития тех событий и явлений, которые начинаются преступным действием (бездействием) и заканчиваются наступлением преступных последствий. Нарушение правил обращения со взрывчатыми, легковоспламеняющимися и едкими веществами или радиоактивными материалами может быть совершено как путем действия, так и путем бездействия.

Ключевые слова: объективная сторона преступления, нарушения правил поведения со взрывчатыми, легковоспламеняющимися и едкими веществами или радиоактивными материалами, действие, бездействие, объект преступления, ответственность.

Havrylova K.Yu. Objective side of the violation of rules of handling with explosive, flammable, and corrosive substances or radioactive materials

Summary

In the objective side of the crime the process of committing a crime is characterized from the point of a consistent development of events and phenomena that start criminal action (inaction) and end with the occurrence of the criminal consequences. Violation of rules of handling with explosive, flammable and corrosive substances or radioactive materials can be committed both by action and by inaction.

Key words: objective aspect of the crime, violation of rules of handling with explosive, flammable and corrosive substances or radioactive materials, action, inaction, object of crime, responsibility.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – ст. 131.
2. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / [Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, С.Б. Гавриш та ін.]; За заг. ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 1196 с.
3. Кримінальне право. Загальна частина: Підручник для юрид. вузів і фак. / Проф. Матишевський П.С. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 272 с.
4. Лановенко І.П. Боротьба із злочинами проти трудових прав і безпеки виробництва / І.П. Лановенко. – К.: Наукова думка, 1972. – 228 с.